Slučaj je bil namreč težje nravi, ker se je klicalo na odgovor disciplinskim potom predsednika organizacije kot predstavnika lastništva in urednika Učiteljskega Tovariša zaradi zadev, ki so bile objavljene v listu. Če bi se nadaljevala ta praksa, potem se sploh jenja vsaka svoboda in vsaka kritika za državno uradništvo, njega organizacije in liste. Tudi v tem pogledu je priskočila Zveza drž. nameščencev na pomoč z odličnimi sodnimi juristi. Smelo lahko trdimo, da smo stali v obrambi na višku.

Disciplinski preiskavi so sledili uradni popravki od oblasti v Učiteljskem Tovarišu. Vse učiteljstvo je bilo pa presenečeno, ker je ljubljanski prosvetni oddelek popravljal slučaje, ki so se vršili izključno v mariborski oblasti. S tem je bila uredniku odvzeta možnost odgovora na popravke, ker bi ga po najnovejši praksi v zmislu čl. 92 čin. zak. zopet klical disciplinsko na odgovor, če bi priobčil kako zavrnitev popravkov.

Ob priliki seje Glavnega odbora UJU smo dokazali zadevo na licu mesta v Beogradu. Uredili smo zadevo zadovoljivo.

V največje presenečenje pa je sledila čez mesec dni po tem še tiskovna tožba, ki je bila povzročena sicer na podlagi starega naloga iz Beograda od ljubljanske oblasti.

Ob tej priliki smo videli, da imamo mnogo prijateljev. Oglasile so se vse učiteljske organizacije v državi. Glavni odbor UJU je bil solidaren, vsa poverjeništva UJU solidarna, tudi učiteljske organizacije izven UJU so bile solidarne, tisk vseh učiteljskih skupin je bil solidaren in je prinašal članke o tem; Zveza državnih nameščencev je bila solidarna, z njo so bile solidarne z učiteljstvom vse včlanjene strokovne organizacije, enako je bil solidaren njen tisk in Činovniški Savez v Beogradu, ki je dal temu duška na kongresu v Sarajevu; solidarni so bili jugoslovanski nacionalni železničarji, ki so z največjo vnemo zasledovali našo borbo in jo s simpatijami spremljali v svojem časopisju, lahko rečemo, da tudi širša javnost z vnemo in pozornostjo sledi naši borbi.

Sreska društva so častno izvršila svojo dolžnost in podprla vodstvo organizacije v borbi za skupne interese. Pred sklepom naj še omenim kako idealne borce imamo na svoji strani s citatom iz pisma g. dr. Jakoba Štefančiča iz Beograda, ki smo ga naprosili za zastopstvo našega poverjeništva v Beogradu, ki pravi: »Glede mojega računa, o katerem mi pišete, Vam končno še omenim, da mi služi le v čast, da morem zastopati Vaše Udruženje, ki se tako težko in odločno bori za svojo vzvišeno idejo in ker uvidevam, da Vam je za končni uspeh potrebna vsaka prava, smatram zastopništvo kot častno zadevo.«

Končam to temno točko naše organizacije z izjavo, da hrani organizačni arhiv dokumente, ki bodo zgodovini pričali o vsem, kar se je godilo nad organizacijo in njenimi voditelji v času, ko je strnjeno branilo učiteljstvo svoja stanovska prava. Vkljub razočaranjem ne izgubimo idealizma in trdne vere, da bo stanovska ideja učiteljstva zmagala in premagala vse zapreke, ki so ji zadnji dogodki morda šele začetek. Tudi posamezniki, ki morda krenejo v stranpot ali se morda popolnoma izgube, nas ne uverijo o nasprotnem.

Imenovanje oblastnega šolskega nadzornika za ljubljansko oblast.

Vzporedno z gornjo zadevo je šlo vprašanje oblastnega šolskega nadzornika za ljubljansko oblast. Sprva je bila vsa borba usmerjena v to smer, da se je forsiralo od prosvetne uprave nameščenje profesorja, od UJU pa osnovnošolskega učitelja.

Poverjeništvo je predložilo prosvetni upravi in UJU predlog, kakor so ga sprejeli predsedniki društev na svojem tozadevnem sestanku. Drugih korakov poverjeništvo ni storilo v tej zadevi, kakor da je naročilo svoji centrali, naj čuva da ohrani osnovnošolsko učiteljstvo svojo posest. Gospod prosvetni inspektor dr. Capuder je deputaciji pov. UJU odklonil predlog ter vztrajal na imenovanju profesorja na to mesto.

Ko je bil pov. Andrej Skulj imenovan za vršilca dolžnosti oblastnega šolskega nadzornika, je pričela proti njemu disciplinarna preiskava, dasi je samo formalni predstavnik lastništva lista, ker to zahteva zakon in celo v tiskovno tožbo se ga je vštulilo vmes. Ako bi bil sprva imenovan sedanji nadzornik, bi bilo za organizacijo stališče lahko in z velikim zadoščenjem bi pozdravilo učiteljstvo zmago osnovnošolskega zastopnika proti nasprotno delujočim silam.

Tako je pa položaj težji, ker je videti, da gotove sile delujejo še vedno na to, da v vsakokratni politični konjunkturi izrabljajo položaj za imenovanje svojih političnih pristašev. Drugi so odvrnjeni v stran, četudi je njih strokovna sposobnost neoporečna. Do čistega strokovnega principa in uveljavljenja strokovne sposobnosti je še daleč.

Tudi v lastnih vrstah moramo grajati, če tovariši domnevajo, da je v gotovi konjunkturi dana pravica le njihovim političnim somišljenikom do zasedbe posedinih mest. Iz tega je razvidno, da še niso prožeti stanovskega duha in nove smeri ter jih omami moment — konjunktura nasproti načelom, na katera pozabijo. Takim tovarišem moramo vso odgovornost prepustiti samim, ker organizaciji izbijajo sami orožje iz rok za obrambo načelnega stališča ob drugih prilikah.

Pa ta prehodni štadij nas ne sme napraviti malodušne in nam ne sme vzeti vere v naša načela. Vse je minljivo — načela pa so trajna!

V posebno zadoščenje sta nam znana dva slučaja, ko sta dva tovariša gladko odbila ponudbo strankinih kurtežev, ki so jim prišli ponujati nadzorniška mesta, da bi izmenjali dva nadzornika. Tema tovarišema vsa čast in spoštovanje; ona pojmujeta prav deklaracijo!

Kadar postanejo izjeme pravilo, tedaj bo naš stan lahko ponosen sam nase!

Nisem navedel tu vsega dela v tem poročilu. Ako bi hotel to storiti, moral bi napisati skoro knjigo. Lahko pa razvidite, da smo postopali v smislu smernic, ki nam jih je začrtala pokrajinska skupščina v Kranju. Ako nismo mogli vsega doseči, je vzrok to, ker je sprejet program preobširen. Treba bo več let, da ga popolnoma realiziramo. Ko bo to izvršeno, bomo lahko rekli, da je naša organizacija duhovno popolnoma prerojena in sposobna vršiti po svojem članstvu med našim narodom svojo kulturno misijo.

Splošne vesti.

VPLIV LAJIKOV NA UČITELJSKA IMENOVANJA.

Ministr. Prosvete
Kralj. Srba, Hrvata i Slovenaca.
O. N. Br. 50.575.
4. VII. 1928.
u Beogradu.

Dodatno k tuk. odloku O. N. Br. 21.617/25 po predlogu prosvetnega oddelka Vel. župana v Mariboru in na osnovi čl. 50. drž. šol. zakona z dne 14. V. 1869 odnosno 2. V. 1883

odločujem

da vstopita v komisijo za stalno nameščenje učiteljstva osnovnih in meščanskih šol pri Vel. županu ljublj. in marib. oblasti s pravico glasovanja po dva zastopnika šolskih občin, ki ju določi oblastni odbor.

Pomočnik ministra prosvete:
R. Jojić s. r.

Učiteljska imenovanja so bila vedno najbolj boleča rana na telesu učiteljskega stanu. Največ nasprotstev in največ škode je donašalo šoli in stanu kvarno reševanje tega vprašanja. Politični faktorji niso hoteli dati iz rok svojega vpliva pri učiteljskih imenovanjih. V zadnjem času se je strnilo vse pošteno učiteljstvo, brez razlike strankarske pripadnosti in je pričelo resno delovati proti temu, da bi se delile učiteljske službe po strankarski pripadnosti, delovati pa je pričelo skupno vse učiteljstvo tudi proti temu, da bi se sestavljale komisije za učiteljska nameščanja, ki bi že po svoji sestavi vzbujale predsodek, da najde v njih zaslombo protekcijonizem in partizanstvo.

Strnjen učiteljski stan se mora boriti proti temu, ker zahteva interes stanu tako in je izdajica stanu oni, ki dela drugače!

Po prevratu so se nameščanja učiteljstva vršila v Sloveniji s strani višjega šolskega sveta.

Zakonito podlago za to je dajal avstrijski državni šolska zakon od 14. maja 1869, ki je s §§ 48. in 50. normiral nastavljanje učiteljstva, ter dokončni šolski in učni red z dne 2. maja 1883, v §§ 105., 109. in 110. Ti osnovni členi so imeli podrobno osnovo v deželnih šolskih zakonih za bivšo Kranjsko in Štajersko, odnosno Koroško, na podlagi katerih je posloval višji šolski svet kot pravni naslednik deželnih šolskih svetov.

Višji šolski svet je bil sestavljen na podlagi zakonitih določil, ki so veljala za bivše deželne šolske svete, t. j. §§ 37. in 38. dež. zak. za bivšo Štajersko od 8. februarja 1869 in §§ 38., 39., 40. in 41. dež. zak. za Kranjsko od 8. novembra 1912 ter je imel na podlagi teh tudi kompetenco učiteljskih imenovanj.

Ob uveljavljenju zakona o obči upravi ter zakona o oblastni in sreski samoupravi je bil pa višji šolski svet ukinjen, vsi posli istega pa so bili prenešeni na velike župane, odnosno prosvetne oddelke pri velikih županih.

Za učiteljska nameščanja so stopili izven veljave gornji zakoni, ker je med tem stopil v veljavo tudi kakon o civilnih uradnikih in državnih uslužbencih, ki je točno določal, da veljajo za uradniška — torej tudi učiteljska nameščanja čl. 52., 61. in 62. čin. zakona.

Na podlagi čl. 61. čin. zak. je ministrstvo prosvete izdalo uredbo O. N. br. 21.617 od 23. aprila 1925, s katero je določilo, da se v krajih, za katere ne velja čl. 35. srb. zak. o narodnih šolah iz leta 1904. izpopolnjujejo učiteljska mesta po razpisu. Izbor kandidatov izvrši posebna komisija pri velikem županu, ki v zmislu čl. 62. čin. zak. izbere dvojico ter minister prosvete potrdi enega iz predloga. V komisiji so: veliki župan ozir. nam. prosv. inspektor, obl. šol. nadzornik za osn. šole, eden učitelj osnovne šole in eden učitelj meščanske šole.

Tako se je vršilo dosedanje nameščanje učiteljstva! V koliko se je izvajal in v koliko kršil čl. 62. čin. zakona ni potreba posebe pojasnjevati. Še ta sestava komisije, sestoječa iz samih uradnikov, ni uživala zaupanja učiteljstva, kaj šele nova komisija, v kateri bodo lajiki, kot izraziti zastopniki strank, ki jim bo še manj temelj za nameščanje čl. 62. čin. zak. in bodo gledali ter si prizadevali, da bodo gojili protekcijonizem, personalno benificijalno politiko in podeljevanje služb po strankarski pripadnosti. Da je to v veliko škodo šoli in učiteljskemu stanu, ki se počasi s tem demoralizira, tega ne pomislijo!

Temu se pač mora upreti strnjeno učiteljstvo brez razlike politične pripadnosti.

Med tem je bila pa na podlagi čl. 148. fin. zakona za leto 1927./28. izdana zakonita uredba O. N. br. 28.038 od 2. maja 1927, o oblastnih in krajevnih šolskih odborih, ki vsebuje popolnoma novo sestavo in nov delokrog oblastnim šolskim odborom. S to zakonito **uredbo so izgubile popolnoma vso veljavo tozadevne določbe v starih zakonih, torej predvsem §§ 49. in 50. drž. šol. zak. iz l. 1869., §§ 105., 109. in 110. dok. šol. in učnega reda iz leta 1883. ter §§ 37. in 38. dež. zak. za Štajersko iz leta 1869. in §§ 38., 39. in 40 ter 41. dež. zak. za Kranjsko iz leta 1912.**

Sklicevanje na § 50. avstr. šol. zak., »da morajo na podlagi tega sodelovati pri namestitvah učiteljstva činitelji, ki šolo vzdržujejo«, je brez vsake pravne podlage, ker so z uredbo o oblastnih šolskih odborih gornji členi razveljavljeni in je taka zahteva tudi neupravičena, ker uredba o oblastnih šolskih odborih, ki so edini pravni nasledniki bivših deželnih šolskih svetov, ne predvideva tem nikake kompetence pri učiteljskih nameščanjih. Namestilne komisije niso pravni nasledniki dež. šol. svetov in zato sklicevanje na § 50. avstr. šol. zak. pri njih ni opravičeno.

Neopravičena je pa ta zahteva, da sodelujejo lajiki pri nameščanju učiteljstva tudi zategadelj, ker se to ne vrši pri nobeni drugi stroki državnega uradništva in bi se po tej logiki moralo zahtevati tudi sodelovanje lajikov pri nameščanju sreskih poglavarjev, sodnikov, poštarjev in železničarjev in vseh drugih državnih uradnikov. Da to ni niti v interesu službe in ne v interesu šole ali stanu, je jasno! Nešteto slučajev in vsa zgodovina učiteljskega stanu kaže, da pritegnitev lajikov k imenovanjem učiteljstva ni bilo v interesu šole in ne učiteljskega stanu. S tem se je zanašal le protekcijonizem in partizanstvo v učiteljska nameščanja, kar je često — ne samo vznemirjalo — ampak celo sistematično demoralizujoče in korumpirajoče delovalo na učiteljski stan.

Zato mora učiteljstvo brez razlike strankarske pripadnosti zaklicati: lajiške roke proč od učiteljskih imenovanj, ne uvajajte še več protekcijonizma in partizanstva v učiteljsko službo, če hočete dobro šoli, narodu in državi! Ne odrekamo pa v zmislu moderne demokracije sodelovanja naroda pri drugih vprašanjih, ki zadevajo šolo — čemur je v polnem obsegu ugodeno z uredbo o krajevnih in oblastnih šolskih odborih.

Na gospoda ministra prosvete apelira javno slovensko učiteljstvo, da iz gornjih tehtnih razlogov in argumentov svojo uredbo o lajiškem vplivu na učiteljska imenovanja razveljavi ter svojo uredbo O. N. br. 21 617 od 23. aprila 1925 izpremeni toliko, da bodeta sodelovala v namestilni komisiji vedno skupno oba zastopnika učiteljstva, ki naj ju učiteljstvo samo izvoli v namestilne komisije po načinu, kakor je bil predviden za izvolitev strokovnih drugov v disciplinske senate. Učiteljski zastopniki naj imajo pravico podati tudi svoje oddvojeno mišljenje, ki ga ob utemeljenih razlogih g. minister uvažuje. Kakor za Hrvatsko naj se tudi za Slovenijo osnuje centralna komisija za nameščanje, v kateri naj ima slovensko učiteljstvo — enako kot hrvatsko — svoje izvoljene zastopnike.

To je minimalna želja slovenskega učiteljstva do g. ministra prosvete, ki je izvedljiva z enostavno izpremembo uredbe O. N. br. 21.617.

Interes šole in stanu zahteva, da UJU krepko zastavi v tej smeri svoje sile in da stoji v lastnem interesu uičteljstvo strnjeno za organizacijo!

— **Današnje tajniško poročilo naj delegati prečitajo še pred pokrajinsko skupščino,** ker ga tam tajnik ne bo čital in se bo vršila debata o njem na podlagi tiskanega poročila. Današnjega »Tovariša« in onega s pravili UJU naj prinesejo delegati s seboj na skupščino v Celje.

— **Prispevki aktivnih in upokojenih drž. nameščencev za Zvezo nabavljalnih zadrug.** Delegacija ministrstva financ za Slovenijo razglaša uradno: Po nalogu ministrstva financ, generalne direkcije državnega računovodstva z dne 27. junija t. l. DR br. 83.298 se bodo v zmislu čl. 14. uredbe o izpremembah in dopolnitvah uredbe o nabavljalnih zadrugah drž. uslužbencev in o zvezi teh nabavljalnih zadrug (»Ur. list« štev. 187/53 ex 1928) oziroma v zmislu čl. 1. uredbe o zvezi nabavljalnih zadrug z dne 5. decembra 1920 (»Ur. list« štev. 29/9 ex 1921) izza julija t. l. dalje v 36 enakih mesečnih obrokih za Zvezo nabavljalnih zadrug odtezali prispevki, in sicer po 10 Din na mesec od prejemkov vseh aktivnih uslužbencev I., II. in III. kategorije in po 5 Din na mesec od prejemkov vseh ostalih oseb, omenjenih v čl. 1. drugocitirane uredbe. Med slednje spadajo vsi zvaničniki in služitelji ter vse osebe, ki prejemajo podporo ali pokojnino iz državne blagajne. Računovodstvu finančne delegacije in vsem njegovim odsekom je naročeno, da pričnó takoj z odtezanjem prispevkov. — Za delegata: Spindler. — Ker smo tik pred pokrajinsko skupščino, prepuščamo njej, da govorijo zbrani delegati v imenu celokupnega učiteljstva v tej zadevi.

— **Ker smo ponovno čuli, da oblastni šolski odbor** izvršuje disciplinske preiskave pri šolskih upraviteljih, prosimo vse prizadete šolske upravitelje, da to v lastnem interesu točno in brez vsakih pretiravanj poročajo na poverjeništvo, ki bo storilo primerne korake, ker učiteljstvo nikakor ne more pripoznati oblastnega šolskega odbora kot upravičeno disciplinsko oblast za kake preiskave proti učiteljstvu — pa bodisi tudi če so v zvezi s krajevnimi šolskimi odbori.

— **IV. redni občni zbor Zveze društev kmetskih fantov in deklet v Ljubljani.** Dne 10. junija 1928 se je vršil IV. redni občni zbor Zveze društev kmetskih fantov in deklet v vrtnem salonu restavracije pri »Levu« na Gosposvetski cesti 16. Na občnem zboru je bila poleg drugih sprejeta sledeča resolucija: »Občni zbor društva kmetskih fantov in deklet pozdravlja idejni pokret med slovenskim učiteljstvom, ki teži za tem, da približa učiteljstvo narodu in ga napoti k smotrenemu izvenšolskemu delu. S tem delom, predvsem z ustanavljanjem kmetijskih in gospodinjskih nadaljevalnih šol, fantovskih in dekliških krožkov, s sodelovanjem pri gospodarskih in prosvetnih ustanovah in društvih, naj pomaga učiteljstvo našemu kmetskemu ljudstvu pri njegovem prizadevanju po boljši splošni in strokovni izobrazbi in izboljšanju njegovega gospodarskega položaja. Pozdravljamo ta stremljenja učiteljstva zlasti še zato, ker hoče učiteljstvo družiti s tem k skupnemu, pozitivnemu delu ves narod tam, kjer je to skupno delo nele možno, ampak iz narodnih in gospodarskih razlogov tudi nujno potrebno. — Pozivljamo svoje članstvo, da prihaja z razumevanjem tem stremljenjem našega učiteljstva nasproti in da se radevolje odzivlje njegovemu vabilu in pozivu v zadevah, ki merijo na spopolnitev splošne in strokovne izobrazbe kmetske mladine. Pozivljamo pa tudi učiteljstvo, da se odzove prošnjam naših društev za pomoč pri izobraževalnem in vzgojnem delu, ki ga skušajo vršiti naša društva. Pri tem vzgojnem delu naj se polaga največja važnost na to, da se razvija med narodom tako razpoloženje, da bo mogoče sodelovanje med vsemi stanovi za gospodarsko in s tem kulturno povzdigo vsega naroda na podlagi interesov temeljnega sloja tega naroda, to je kmetskega sloja, predvsem pa malega kmeta. Vzgojo v tem socialnem duhu smatramo za predpogoj skupnega in pozitivnega dela tam, kjer je to delo možno in nujno potrebno.«

— **Likvidacija Edinstva.** Učiteljsko društvo »Edinstvo« za novomeški srez je na občnem zboru dne 23. junija likvidiralo. — S tem je izvršena likvidacija vsega »Edinstva«, izvzemši radovljiškega okraja.

— **Obmejno šolstvo.** Zelo razveseljivo dejstvo je, da naš stanovski list v zadnjem času prinaša več člankov o obmejnem šolstvu. To je znamenje, da ni vse v redu. Mi vsi premalo cenimo pomen in smoter obmejnega šolstva. Če pa se kateri upa kaj pisati o tej zadevi, je kmalu osovražen ali pa njegov glas je »glas vpijočega v puščavi«. Prav potrebno je, da bi večkrat izšli članki v stanovskem glasilu o naših obmejnih šolah. Da celo potrebna je v našem glasilu posebna rubrika »Obmejno šolstvo«. V tej rubriki bi se moralo vse, kar ovira napredek teh šol ne glede na osebo, politiko, brez pardona bičati. Iz vsega tega sledi, da učiteljstvo samo — močna edinstvena organizacija bo rešila obmejno šolstvo državi in učiteljstvu v prilog. Članek v »Učiteljskem Tovarišu« z dne 21. junija 1928, štev. 49. nam pove marsikaj, kar si človek ne bi mislil, da je sploh mogoče pri nas. Govori o razmerah v Prekmurju, kar pa se lahko zgodi nekoč tudi pri nas kje na bivšem Štajerskem ali Koroškem. Ta članek pa nam tudi razkriva, da so res neke tajne sile, ki delujejo proti procvitu naših obmejnih šol. Kako je sploh mogoče, da so pri nas take razmere? Odgovor je lahak. Po 10-letnem osvobojenju nimamo še osnovnošolskega zakona, ki mora tudi enkrat urediti to prepereče vprašanje. Dosedaj so izšli nekateri dobri odloki, ki urejajo razmere na obmejnih osnovnih šolah. Izšla pa je tudi naredba, ki pa se hvala Bogu dosedaj pri nas še ni uveljavila. Naredba, ki pravi, da starši lahko sami določajo narodnost. Ta naredba se baje hoče uveljaviti tudi pri nas v obeh oblastih. Kakšne bodo posledice te naredbe? Po naši severni meji in pa po bivših nemškutarskih trgih se bodo na podlagi te naredbe zopet otvorili nemški razredi, v katerih se bodo nadalje vzgajali iz naših otrok — janičarji. To pa iz tega razloga, ker oni starši, ki so bili prej v nemških šolah po naših nasprotnikih zastrupljeni in so še, bodo zopet dali otroke v te nemške razrede. Naše matere bodo zopet rodile nemške oziroma madžarske otroke. Redili bodemo zopet gade na lastnih prsih. Izgovarjali se bodo zopet nekateri z manjšinskim pravom. Kaj manjšinsko pravo! Da bi ga le vse države tako izvajale kakor mi. Manjšinsko pravo menda ja ne more zahtevati od nas, da bi v lastni državi janičarje vzgajali. Mi ne silimo, da bi Nemec postal Slovenec. Pravimo samo to: Roke proč od naše mladine, ki je in mora biti naša. Merodajne faktorje pa opozarjamo, naj te naredbe ne uveljavijo, ampak razveljavijo. Naša stanovska organizacija pa naj gleda, da se tudi v bodočem osnovnem šolskem zakonu uredi vprašanje obmejnega šolstva enkrat za vselej. Priporočljiva pa bi bila tudi v okviru poverjeništva UJU Ljubljana anketa šolskih upraviteljev obmejnih šol s strani šolske oblasti vsaj enkrat v letu. Taka anketa bi gotovo razčistila marsikatero vprašanje, ker pregovor pravi: »Več glav več ve!« — **Karel Jakopec,** šolski upravitelj.

— **Zvišanje prispevkov za bolniško zavarovanje.** Minister za socialno politiko je na podlagi sklepa ravnateljstva Osrednjega urada za zavarovanje delavcev odobril zvišanje prispevkov za bolniško zavarovanje in to za urade, kateri so letna poslovanja zaključili z deficitom. Takih uradov je za enkrat 13. Tudi za trgovsko društvo »Merkur« v Zagrebu se zvišajo prispevki. Nevarnost zvišanja prispevkov grozi vsem uradom, kateri bi v svojem poslovanju ne mogli vzdržati ravnotežja. Zato je važno, da tudi Slovenija budno pazi na problem zavarovanja. Zlasti je važno redno plačevanje prispevkov, katerega pa danes ni. — Prispevki so bili zvišani od 6 na 7%, odnosno od 6 na 6·5% in to od 1. julija 1928 dalje.

— **Državni zavod za zdravstveno zaščito mater in dece v Ljubljani** razpisuje natečaj za **sprejem gojenk v šolo za sestre.** Opozarja se na razpis v »Uradnem listu« št. 63/1928 s

pripombo, da imajo učiteljice v učni dobi olajšave, kar se tiče teoretičnega in praktičnega pouka. Podrobnejše informacije se dobe v označenem zavodu (Lipičeva ulica) vsak dan tekom dopoldneva.

— **25-letnica mature.** Pred časom sem izdal oklic glede praznovanja naše 25-letnice odkar smo se poslovili od XX.stoletne avite culture v Kopru. Do danes sem prejel le eno vprašanje! Žal, da nam je nova državna meja odtrgala tov. Kendo, Legišo, Škofa in Suca, da nam je zadržala v Trstu Čoka. Toda tukaj smo ostali. Nekaj nas pride na pokrajinsko skupščino v Celje in tam se pogovorimo o proslavi, za katero imamo v avgustu dve lepi priliki — t. j. na glavni skupščini v Mraiboru 11.—13. avgusta ali pa o priliki II. izobraževalnega tečaja (20.—25. avg. t. l.). Ako nam je še kaj do lepih spominov, potem preživimo gotovo par veselih ur med seboj. Ako pa nam je zob časa še to zabrisal, potem ostanimo doma. Zato maturanti l. 1903. na noge in na veselo svidenje. O tem obvestite tudi zgoraj imenovane. — **Mervič Anton.**

— **Na državnem ženskem učiteljišču v Ljubljani** so se vršili od 5. do 13. junija pod predsedstvom univ. prof. dr. Nikole Radojčiča kot ministrskega odposlanca zrelostni izpiti. K izpitom se je prijavilo 45 kandidatk, in sicer 44 rednih gojenk in 1 izredna kandidatka, ki ji je ministrstvo prosvete dovolilo polagati dopolnilni izpit v svrho nostrifikacije zrelostnega izpita. Izpit je napravilo 37 kandidatk, med temi devet z odliko; 8 kandidatkam se je dovolil ponavljalni izpit v jesenskem roku. Izpričevalo zrelosti so prejele gdčne.: Amon Viktorija, Berglez Marta, **Bezeljak Vida** (z odliko), Brenk Marija, **Bučar Nikolaja** (z odliko), Čeh Ana, **Dobnikar Ivana** (z odliko), Dolenc Matilda, **Erker Berta** (z odliko), Gale Ana, Golob Frančiška, Hlebec Marica, Jernejec Ivana, Kalan Veronika, Kocjan Angela, Koderman Milena, Köstl Ljudmila, Krušič Hilda, Matzele Marija, **Merhar Feliksa** (z odliko), **Merhar Marija** (z odliko), Mlakar Nada, Oražem Angela, Pavletič Irena, Pizzulin Ana, Potokar Rafaela, Punčuh Julijana, Rihar Rozalija, Svetina Frančiška, **Segula Ivana** (z odliko), Šetinc Daniela, Šiška Ana, Švigelj Marija, **Tavčar Vlasta** (z odliko), **Torelli Ana** (z odliko), Vrhovnik Marija, Zupančič Natalija.

Pokrajinska skupščina v Celju.

— **VIII. pokrajinska skupščina UJU — Poverjeništvo Ljubljana.** V zmislu čl. 18. pravil UJU sklicujemo VIII. pokrajinsko skupščino — poverjeništvo Ljubljana dne 20. in 21. julija 1928 v Celju. Dne 20. julija: I. Od 7. do 8. ure: Verifikacija mandatov ob vhodu v zborovalno dvorano. II. Od 8. do 9. ure: Seja širjega sosveta. III. Ob 9. uri: Otvoritev delegacijskega zborovanja. 1. Poročilo poverjenika tov. Andreja Skulja. 2. Poročilo tajnika tov. Josipa Kobala. 3. Poročilo blagajnika tov. Rada Gruma. 4. Volitev: a) gospodarskega odseka, b) šolskoupravnega odseka, c) tiskovnega odseka, č) odseka za nadaljevalno šolstvo, d) odseka za samoizobrazbo, izvenšolsko delo in šolsko reformo, e) odseka za pravila in event. drugih odsekov. IV. Ob 15. uri: Seje odsekov. Dne 21. julija: Ob 8. uri: 1. Otvoritev zborovanja. 2. Poročila načelnikov posameznih odsekov. 3. Resolucije. Opomba: Skupščina bo zborovala v dvorani Celjskega doma, odseki pa v deški osnovni šoli. — Za poverjeništvo UJU — Ljubljana, dne 20. junija 1928. — Andrej Skulj, poverjenik. — Josip Kobal, tajnik.

Vsi udeleženci pokrajinske skupščine v Celju naj po dopisnici sporoče tovarišu Franu Rošu, učitelju v Celju, Lisce 42, za katere dni žele prenočišče. Prehrana je poljubna.

Glavna skupščina UJU v Mariboru.

— **Letošnja glavna skupščina Udruženja Jugoslovenskega Učiteljstva** se bo vršila v dneh 11., 12. in 13. avgusta v Mariboru. Natančen program zborovanja bomo objavili kasneje. Sedaj sporočamo le toliko našemu članstvu, da se Maribor z največjim veseljem pripravlja, da sprejme v svojo sredo ljube brate iz vseh pokrajin naše velike domovine. Radi bi, da bi vsi udeleženci glavne skupščine ponesli iz Maribora čim najlepše uspomene. Zato pa je važno sledeče: 1. Delegati in vsi, ki se nameravajo udeležiti glavne skupščine v Mariboru se morajo takoj in brez odlaganja prijaviti **Učiteljskemu društvu Maribor, Koroščeva ul. 5/II.**, da zamore to pravočasno preskrbeti vse potrebno za stanovanje in prehrano. 2. Vsak udeleženec glavne skupščine v Mariboru se mora natančno držati navodil, ki jih bo dobil od pripravljalnega odbora za glavno skupščino, ker le tedaj lahko prevzamemo polno odgovornost. 3. Za vse kar ne veš in bi se rad informiral v Mariboru vprašaj v informacijskem birou, ki bo ob prihodu gostov posloval na kolodvoru in v pivovarni Union, kjer se bodo vršila zborovanja. 4. Javite se že sedaj za izlete. Priporočamo peš izlet na Pohorje, višina 1100 m nad mestom Mariborom, 3 ure tja in 3 ure nazaj. Na Pohorju so planinske koče z najboljšo postrežbo. Pohorje je slovenski sv. Moritz. Lepi izleti z avtom so v Slovenske gorice, kjer raste dobro slovensko vince. Poučen in velezanimiv izlet je v Ruše, ki je dobilo leta 1914. ime mali Beograd, ker so od tu skoro vso vas peljali v Graz kot politične zločince, ker so simpatizirali s Srbi — in od tu gre izlet dalje v Falo, največjo elektrarno v srednji in južni Evropi. Daljši izlet pa je potem v Rogaško Slatino in na Bled. Javite se torej po možnosti že takoj. Čas hiti. 5. Mislimo, da ne izdamo nobene tajnosti, ako že sedaj povemo, da pripravlja učiteljski pevski zbor lep koncert jugoslovenske pesmi v Mariboru in da bo v teh dneh tudi zanimiva razstava deških in dekliških ročnih del, ženske domače obrti in mladinske lektire in književnosti. 6. Najvažnejše je pa, da bo dobil vsak udeleženec glavne skupščine takoj na kolodvoru v Mariboru natančen program vseh prireditev v teh dneh in natančno navodilo, kje bo prenočeval in dobil hrano. Prosimo vse, da se natančno držite teh navodil, potem boste odšli zdravi in veseli in zadovoljni iz Maribora. Maribor je lepo obmejno mesto, ali ni tako veliko, kakor Beograd, Zagreb ali Ljubljana, pa če tudi je manjše, vendar že željno pričakuje gostov bratov in jim bo nudilo vsega rado in gostoljubno. Dobrodošli!

Delegati in udeleženci glavne skupščine v Mariboru, ki se bo vršila 11., 12. in 13. avgusta, naj javijo po dopisnici »Pripravljalnemu odboru UJU Maribor, Koroščeva 5«, če žele prenočišče ter točno navedejo tudi dneve v katerih bodo prenočevali v Mariboru. Podroben spored glavne skupščine bo objavljen v prihodnji številki, ki izide po pokrajinski skupščini.

Nadaljevalno šolstvo.

KONFERENCA UČITELJEV KMETIJSKIH NADALJEVALNIH ŠOL LJUBLJANSKE OBLASTI V LJUBLJANI.

Odsek za nadaljevalno šolstvo priredi dne 4. in 5. avgusta t. l. dvodnevno konferenco učiteljev kmetijskih nadaljevalnih šol.

Program konference obsega sledeče točke:

Prvi dan:

1. Uvodno predavanje o aktualnih problemih nadaljevalnega šolstva.
2. Poročilo posameznih tovarišev o njihovem delu na nadaljevalni šoli v tekočem letu.
3. Razgovor o strokovni literaturi, učnih in pomožnih knjigah in učilih.

Drugi dan:

1. Razgovor o učnem načrtu kmetijskih nadaljevalnih šol.
2. Pravilnik za kmetijske nadaljevalne šole.
3. Načrt izobraževališča za učitelje kmetijskih nadaljevalnih šol.

Vabimo vse tovariše v ljubljanski oblasti, ki so letos delovali na kmetijskih nadaljevalnih šolah, da se zanesljivo udeležijo konference. Dobrodošli so tudi vsi drugi tovariši iz obeh oblasti, ki se zanimajo za to panogo šolstva.

Konferenca se vrši v osnovni šoli pri Sv. Jakobu.

Začetek ob 9. uri.

Mladinska Matica.

RAZPIS NAGRADE.

Mladinska Matica poverjeništva UJU Ljubljana razpisuje nagrado 3000 Din (tritisoč dinarjev) za najboljšo povest (oziroma zbirko krajših povestic) umetniške vrednosti, primerno tudi mladini. Obsegati mora 6 tiskanih pol v mali osmerki. Rokopis je predložiti najpozneje do 31. decembra 1928 Mladinski Matici pov. UJU v Ljubljani, in sicer z geslom in pisateljevim imenom v posebni kuverti.

Mladinska Matica si pridržuje pravico porabiti tudi nenagrajene tekmovalne rokopise proti običajnemu honorarju.

Za nagrajeno delo se bo izplačal poleg nagrade še običajni honorar.

Mladinska Matica.

— **Prava kava je strup.** Gorje tistemu, ki se prepriča o tem, kajti bolni živci zagrenijo življenje. Zato pije previdni rajši ŽIKO, ki popolnoma nadomesti pravo kavo. Zahtevajte ŽIKO in kuhajte jo pravilno. Navodilo je na vsakem zavitku.

Slovenska šolska matica.

(2. redna seja Slovenske Šolske Matice.)

Vršila se je dne 17. junija t. l. v šoli na Ledini v Ljubljani. Važnejši sklepi:

Rokopis prof. Valesa (Živalstvo in somatologija) je pregledan, korektura izvedena; sklene se, da se ga sprejme v tisk. O tretji knjigi se na tej seji še ni moglo sklepati, ker ponudeni rokopisi deloma še niso pregledani, deloma ne predloženi.

Na poziv, da predložijo poverjenike (v smislu predloga poverjeništva UJU), se je doslej odzvalo samo eno učiteljsko društvo. Kjer niso predloženi novi poverjeniki, smatra Slov. Šolska Matica, da društvo zaupa prejšnjim in bo iste naprosilo za nadaljnje sodelovanje. Nekaj društev, ki sploh nimajo poverjenikov, pozovemo, da jih imenujejo. Poverjenike prosimo, da vpošljejo sezname članov do konca septembra, denar prve dni oktobra.

Glede honorarja se sklene, da bo Slov. Šolska Matica vedno sklenila z avtorjem pogodbo; stroški za eventualne korekture rokopisa gredo na račun honorarja; pač pa se posebej izplačuje honorar event. referentom.

Ugotavlja se, da prošnji »Odseka pov. UJU za šolsko reformo« za souporabo našega lokala in knjižnice v šoli na Ledini ni mogoče ugoditi. Razlogi: prostor v sobi je tako majhen, da nima v njej prostora nobena nova omara ali kak drug del pohištva; soba je brez peči in zato pozimi ni porabna; odsek UJU bi moral prevzeti soodgovornost za inventar lokala (predvsem zaloge knjig), kar je pa v danih razmerah težko izvedljivo. V zadevi knjižnice opozarjamo, da Slov. Šolska Matica tačas nima nobenih drugih knjig kot lastna izdanja; od teh pa odseku radevolje odstopa po 1 izvod, ako to želi.

Slovanska pedagoška književna društva naprosimo za medsebojno izmenjavo književnih izdanj; istotako »Zentralinstitut für Erziehung und Unterricht« v Berlinu in »Mednarodni vzgojni biro« v Ženevi.

Odbor bo do prihodnje seje izbral nekaj aktualnih tem, ki bi prišle v poštev pri izdanjih; te teme nato objavi, da bodo učiteljstvu lahko služile kot direktive za event. pisanje.

Nekaj važnejših zadev še se na seji ni končnoveljavno rešilo in še zato ni dozorelo za objavo. **Tajnik.**

Naša gospodarska organizacija.

—g **Učiteljski dom v Ljubljani.** Sklepi načelstvene seje z dne 19. maja 1928. 1. Vse dopise sprejema načelnik Jos. Lapajne v Cerkljah pri Kranju, ki daje navodila za njih rešitev tovarišici Malenškovi v Predosljah. Denarne zneske sprejema blag. tov. Josip Kobal v Ljubljani. Izplačila so dovoljena le po predhodnem dovoljenju načelnika. Tov. Mlekuž prevzame v gospodarstvo vse mobilno imetje U. K. (opravo, zemljevide, knjige, arhiv).

2. Sprejmejo se med člane vsi, ki so podpisali pristopnice do 19. maja 1928. (210).

3. Društveni predsedniki naj imenujejo **poverjenike,** ki bi vodili evidenco zadružnikov v društvenem območju.

4. **Pristopnina** (čl. 15. zadr. pr.) znaša 10 Din.

5. Podarjenih vsot in **brezobrestnih posojil** ne moremo vračunati v deleže, ker jih zadruga šteje med svoja aktiva in bi se s tem preveč obremenila.

Terjatve, ki se na razglas v »Uradnem listu« (objavljeno 22. maja 1928, štev. 1212) tekom štirinajstih dni ne priglase, zapadejo v dobrô Učit. domu kot nasledniku Učit. konvikta.

6. Učiteljski dom vodi in nadaljuje vse gospodarske akcije njenega predhodnika U. K. in želi krepke opore vse organizacije.

7. Učiteljstvo — zlasti članstvo — se naproša, da prejemke javnih proslav osvobojenja SHS nakloni Učit. domu in v ta namen uporabi po Konviktu izdane »Igrice«.

8. **Pravila** se objavijo v »Učit. Tovarišu«. Ponatisi se razpošljejo vsemu članstvu in organizaciji UJU v razpravo.

Za Učiteljski dom v Ljubljani:

Josip Lapajne, načelnik. **Marija Malenškova,** tajnica.

Samoizobraževalna akcija Pov. UJU.

II. IZOBRAŽEVALNI TEČAJ UJU POVERJENIŠTVA LJUBLANA

se vrši nepreklicno v dnevih od inkl. 20.—25. avgusta. Kraj (Ljubljana ali Maribor) določi letošnja pokrajinska skupščina. Udeležnikom-delegatom in delegatinjam izobraževalnih krožkov se povrnejo vsi **potni stroški na tečaj in nazaj,** preskrbi se jim **brezplačno prenočišče ter cenena prehrana.** Vsi, ki se javijo samostojno, naj naznanijo **kateremu izobraževalnemu krožku** pripadajo in če reflektirajo na prenočišče in prehrano. Tovarišce sklicatelje prosimo, da nam takoj sporoče imena delegatov, in sicer v pozitivnem in negativnem slučaju. Kar se pa tiče organizačnih ugodnosti nedelegatom, ki se samostojno, iz lastnega nagiba javijo k tečaju, bo pravočasno obveščen vsak posebe.

—oio **Delo po krožkih:**

359. **Artiče:** IV. 5. maja. Od 15 članov 10. Okrožnica poverjeništva od 2. maja ter iz družboslovja.

360. **Artiče:** V. 2. junija. Od 15 članov 6. Iz družboslovja.

361. **Vrhnika:** II. 19. marca. Od 39 članov 3.

362. **Vrhnika:** III. 2. maja. Od 39 članov 16.

363. **Sv. Tomaž:** III. 14. junija. Od 11 članov 5. 8., 9. in 10. poglavje »Iz družboslovja«. Razgovor o ljudski higijeni, etiki in rodbinskem življenju.

364. **Braslovče:** IV. in **Vransko** VI. skupno 6. junija. O zadnji okrožnici poverjeništva.

365. **Ptuj:** VIII. 4. junija. Od 27 članov 9. Okrožnica poverjeništva od 2. maja.

366. **Žužemberk:** VI. 21. junija. Od 28 članov 18. Tov. Koželjeva: »O kmetijskih nadaljevalnih šolah«. Tov. Hrovatova: »Spisje v delovni šoli«.

367. **Moravče:** IV. 20. maja. Od 11 članov 7. Iz družboslovja.

5 UR DELA MANJ

če se ravnate po novi metodi, katero Vam priporoča Schicht

ŽENSKA HVALA

raztopljena v vodi odpravlja nesnago preko noči, drugo jutro pa se vzame za izkuhavanje perila

SCHICHTOVO TERPENTIN MILO

Nogavice, *flor in svilene v vseh barvah. Največja izbira, najnižje cene.*
Pletenine, bluze, kravate itd priporoča modna trgovina
FR. M. ROZMAN, Ljubljana, Zidovska ul. 7.

Kolinska cikorija — NAJ IZBOREN PRIDATEK ZA KAVO

Miroslava Leitgeb, Ljubljana, Jurčičev trg 3
Izdelovanje ročnih in strojnih vezenin. Predtiskarija — Zaloga DMC in vseh potrebščin za vezenje. —

Foto-aparate kupite najboljše pri Fr. P. Zajec, optik
Ljubljana, Stari trg 9.

Damam z **dežele** je posebno priporočljivo **trajno kodranje** in **vodna ondulacija.** Separirani oddelek za **specialno barvanje** las **v vseh niansah,** kakor tudi za izvrševanje vseh lasnih del se priporoča

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode, Ljubljana
Sv. Petra cesta 12.

Poizkusite „POPPAEA“
ustno in kolinsko vodo.